

Adam Novák  
Kamila Balounová

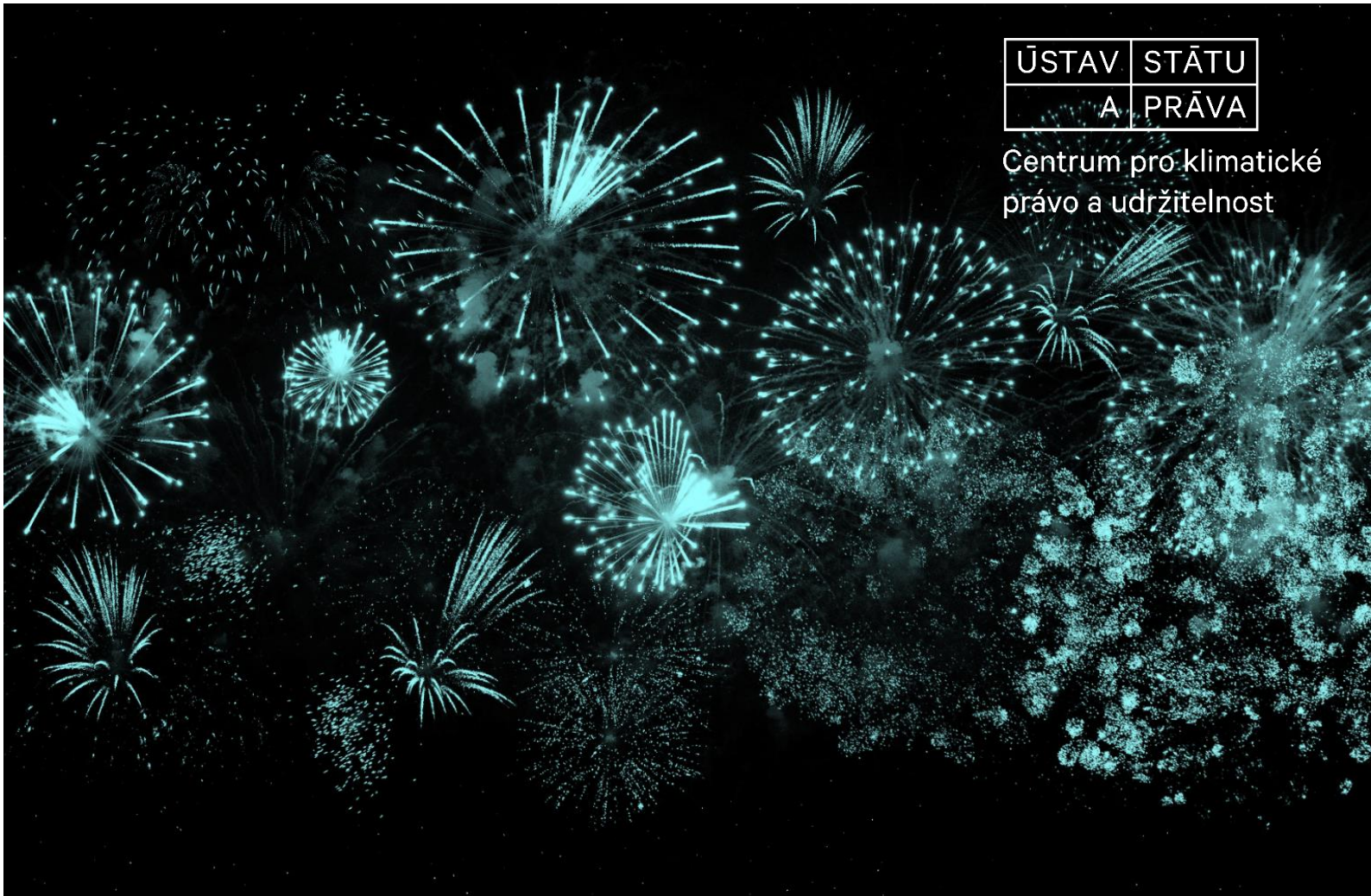
Březen 2025

CLASS Policy paper 4/2025

# Jak na regulaci zábavní pyrotechniky?

ŮSTAV	STĀTU
A	PRĀVA

Centrum pro klimatické  
právo a udržitelnost



## SHRNUTÍ

Tento policy paper je určen především pro osoby, které mají možnost na různých úrovních včetně obcí ovlivnit tvorbu právních předpisů ohledně nakládání se zábavní pyrotechnikou, a rovněž pro širokou zainteresovanou veřejnost. Obsahuje jednoduché vysvětlení problematiky zábavní pyrotechniky z hlediska ochrany životního prostředí, klimatu a lidského zdraví, přičemž zdůrazňuje mnoho negativních dopadů, které zábavní pyrotechnika přináší. Na základě tohoto vysvětlení dokument dále doporučuje možné budoucí směry úpravy právní regulace s cílem zlepšit současný nevyhovující stav.

## SUMMARY

This policy paper is primarily intended for individuals who have the opportunity to influence the development of legislation on the management of fireworks at various levels, including municipalities, as well as the general public. It provides a simple explanation of the issues related to fireworks from the perspective of environmental protection, climate, and human health, highlighting the many negative impacts that fireworks have in these areas. Based on this explanation, the document further recommends possible future lines of regulation to improve the current unsatisfactory situation.

## DŮLEŽITÉ POJMY

**Zábavní pyrotechnika:** pyrotechnické výrobky, které jsou navrženy pro zábavu a vytvářejí světelné, kouřové a zvukové efekty – např. rakety, petardy, prskavky, fontány či ohňopády. Tyto výrobky jsou právními předpisy rozděleny do několika tříd, a to zejména podle své nebezpečnosti pro uživatele.

**Obecní vyhláška:** právní předpis vydaný obcí, který upravuje specifické záležitosti v dané obci, jako jsou pravidla pro veřejný pořádek, ochranu životního prostředí nebo regulaci hluchnosti. Vyhlášky platí pouze na území dané obce a mají za cíl zajištění místního pořádku a rozvoje obce v souladu s vyššími právními normami. Často je jimi regulováno právě i použití zábavní pyrotechniky.

**Poléťavý prach:** miniaturní částice, které vznikají např. v důsledku spalovacích procesů, automobilové a nákladní dopravy, ale také v důsledku odpalování zábavní pyrotechniky. Částice poléťavého prachu jsou dále děleny podle velikosti na částice PM<sub>10</sub> (10 mikrometrů) a PM<sub>2,5</sub> (2,5 mikrometru).

## VYSVĚTLENÍ TÉMATU

Zábavní pyrotechnika je oblíbenou **atrakcí**, zejména během novoročních oslav. Mnoho lidí si však neuvědomuje, jak **škodlivá** může být **pro lidské zdraví a životní prostředí**. Kromě rizika závažných zranění, poškození sluchu a psychického stresu pro zvířata, způsobuje zábavní pyrotechnika také hluk, světelné znečištění a velký objem odpadu. Dále při jejím odpálení unikají do vzduchu toxické chemikálie, skleníkové plyny a poléťavý prach, které mohou negativně ovlivnit kvalitu ovzduší a zdraví lidí i zvířat. Toxické chemické látky navíc nezůstávají pouze v ovzduší, ale pronikají i do vody a půdy. Příkladem může být výskyt zvýšeného množství mikroplastů v řekách po novoročních oslavách.

Odpalování pyrotechniky má **dopad i na klima**, neboť dochází k uvolňování nejen oxidu uhličitého (CO<sub>2</sub>), ale také dalších škodlivých látek, jako jsou oxidy síry a dusíku. Látky jako metan, oxid dusný a ozon přitom vykazují mnohem vyšší skleníkový efekt než oxid uhličitý. Masové využívání pyrotechniky během oslav tak nejen zhoršuje kvalitu ovzduší a zdraví obyvatel, ale také významně zvyšuje uhlíkovou stopu.

V České republice je používání zábavní pyrotechniky **regulováno zákonem o pyrotechnice**<sup>1</sup>, který ji rozděluje do čtyř skupin podle nebezpečnosti. Nejbezpečnější výrobky jako prskavky nebo bouchací kuličky patří do první skupiny a mohou je kupovat osoby starší 15 let. Naopak čtvrtá skupina zahrnuje nejnebezpečnější výrobky, s nimiž mohou manipulovat pouze odborníci s příslušným povolením. Zákon se zaměřuje především na bezpečnost a prodej pyrotechniky, neřeší však dopady chemických látek v pyrotechnice na lidské zdraví a životní prostředí.

**Používání zábavní pyrotechniky je omezeno** například v národních parcích, a obce také mohou vydat **vyhlášku**, kterou stanoví pravidla pro její používání na svém území. Některé obce například omezují odpaly na víkendy nebo na určité období, jiné zavedly úplný zákaz používání zábavní pyrotechniky. Každá obec tedy přistupuje k regulaci pyrotechniky individuálně.

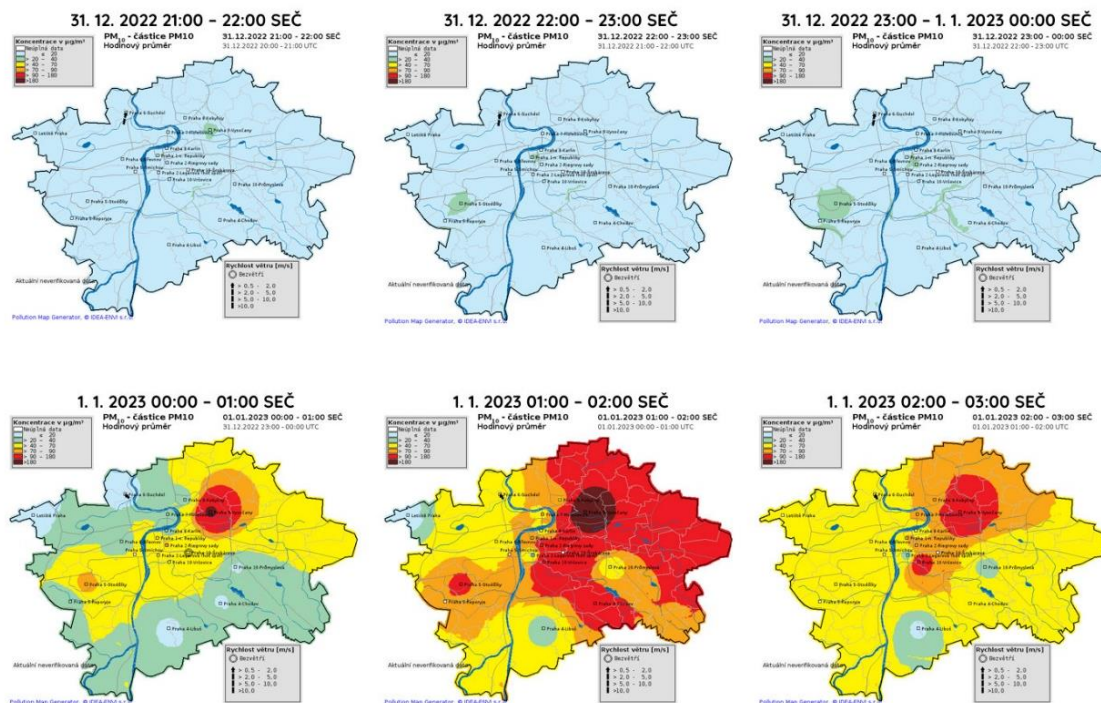
<sup>1</sup> Zákon č. 206/2015 Sb., o pyrotechnických výrobcích a zacházení s nimi a o změně některých zákonů (zákon o pyrotechnice)

Právní regulace prostřednictvím obecních vyhlášek je ovšem pro obyvatele značně **nepřehledná**, zejména je pro ně velmi komplikované ověřit si možnost odpalovat pyrotechniku na daném území a v danou dobu. Pro obce to zároveň znamená **problematické prosazování** případných vlastních omezení. Především je ale stávající právní regulace **nedostatečná** z pohledu ochrany plně šíře chráněných zájmů, neboť se věnuje především bezpečnosti uživatele zábavní pyrotechniky při manipulaci s ní, ale již nijak nereflktuje dlouhodobé dopady zábavní pyrotechniky na životní prostředí, klima a lidské zdraví.

V tomto směru je možné poukázat i na **zahraniční právní úpravu**, která často obsahuje obecný zákaz nákupu a odpalování zábavní pyrotechniky mimo konkrétní období (např. v Německu je možné většinu druhů pyrotechnických výrobků nakupovat pouze od 29.12. do 31.12. a odpalovat je pouze od půlnoci 31.12. do půlnoci 1.1.) nebo obsahuje přísnější omezení pro prodej nebezpečnějších kategorií pyrotechniky běžným spotřebitelům (např. v Irsku může běžný spotřebitel koupit jen zábavní pyrotechniku kategorie F1, tedy např. prskavky). Nižší navrhovaná opatření by proto měla cílit na omezení používání pyrotechniky a zmírnění jejích dopadů na lidské zdraví, klima a životní prostředí.

Následující obrázek ukazuje, jak použití zábavní pyrotechniky ovlivnilo koncentraci PM<sub>10</sub> o silvestrovské noci 2022–2023: Modrá barva znamená nízké koncentrace, přibývání žlutých a červených odstínů během dalších nočních měření ukazuje zvyšování koncentrací, a tím i překročení imisního limitu pro 24h koncentraci částic PM<sub>10</sub>.

Koncentrace částic PM<sub>10</sub> v Praze na přelomu let 2022/23



Zdroj: ČHMÚ

## DOPORUČENÍ

### OBCÍM:

- ❑ dokud spočívá těžiště regulace zábavní pyrotechniky na úrovni obcí, **využívat obecně závazné vyhlášky** k omezení nebo zákazu používání zábavní pyrotechniky po celý rok, a to včetně slavnostních událostí; zároveň by tyto obecně závazné vyhlášky měly být obsahově jednotné a nevytvářet svým obsahem právní nejistotu pro jejich adresáty
- ❑ u akcí pořádaných přímo obcemi **preferovat dostupné alternativy šetrnější k životnímu prostředí, klimatu a lidskému zdraví**, jako je videomapping, laserová show, laserové a LED „fontány“ s vodní mlhou, dronové světelné show nebo biologicky odbouratelné konfety

### VLÁDĚ A RESORTŮM:

- ❑ **zavést ekonomický nástroj v podobě poplatku za povolení jejich použití:** podobně jako u dalších znečišťujících aktivit by bylo možné zavést zdanění pyrotechniky s přímým odvodem do fondů na ochranu životního prostředí a klimatu, samozřejmě při zohlednění pravidel vnitřního trhu EU; přijetí tohoto opatření by mohlo nahradit regulaci zábavní pyrotechniky skrze obecně závazné vyhlášky obcí
- ❑ **zavést zákaz prodeje neekologických typů pyrotechniky:** legislativa by mohla zakázat prodej zábavní pyrotechniky obsahující určité látky škodlivé pro životní prostředí a podporovat vývoj a prodej produktů s menším ekologickým dopadem
- ❑ **podporovat výzkum dopadů zábavní pyrotechniky na klima, životní prostředí a lidské zdraví:** stát a resorty by mohly investovat do výzkumu dopadů zábavní pyrotechniky na životní prostředí, klima a zejména lidské zdraví

### MINISTERSTVU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ A MINISTERSTVU ZDRAVOTNICTVÍ:

- ❑ **spustit kampaň ve veřejném prostoru:** ministerstva by mohla spustit celonárodní informační kampaně, které by upozorňovaly na ekologické a zdravotní důsledky používání tradiční pyrotechniky prostřednictvím videí, webových stránek, aplikace a rozhlasových spotů. Součástí kampaně by bylo i zapojení influencerů na sociálních sítích z důvodu zvýšení povědomí zejména u mladší generace
- ❑ **pořádat odborné semináře a konference pro širokou veřejnost:** osvěta zaměřená na širokou veřejnost realizovaná prostřednictvím seminářů a konferencí, kde by byla prezentována nejen rizika, ale i legislativní možnosti omezení pyrotechniky
- ❑ **podporovat komunitní akce bez pyrotechniky:** propagace ekologických akcí by mohla podpořit místní komunity a obce ve volbě šetrných variant oslav. Ministerstva by mohla obcím poskytnout organizační podporu či vybavení pro pořádání ekologických slavností
- ❑ **vytvořit metodiku pro obce** ve vztahu k přijímání obecně závazných vyhlášek obcí regulujících použití zábavní pyrotechniky na území obcí, po dobu, dokud bude těžiště regulace zábavní pyrotechniky spočívat na úrovni obcí

## ZDROJE

AVex Ohňostroje: toxická show s neúnosnými zdravotními riziky, expertní stanovisko AV ČR 02/2023, dostupné na <https://www.avcr.cz/export/sites/avcr.cz/cs/veda-a-vyzkum/avex/files/2023-02.pdf>

NOVÁK, Adam, BALOUNOVÁ, Kamila, Zábavní pyrotechnika jako další zbytečný zdroj znečištění nejen v době energetické a klimatické krize, In: COFOLA 2023, Část 4 – Energetická krize na pozadí klimatické nouze, Švec, Martin (ed.), dostupné na <https://www.law.muni.cz/sborniky/cofola/2023/cofola-2023-04.pdf>

BRZEZINA, Jáchym. Ohňostroje a kvalita ovzduší na přelomu let 2022/23, Enviblog, 2. 1. 2023, <https://www.enviblog.cz/blog/2023/01/02/ohnostroje-a-kvalita-ovzdusi-na-prelomu-let-2022-23/>

Nález Ústavního soudu ze dne 17. 8. 1999, sp. zn. Pl. ÚS 5/99, dostupný na <https://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=PI-5-99>

Nález Ústavního soudu ze dne 13. 9. 2006, sp. zn. Pl. 57/05, dostupný na <https://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=PI-57-05>

CLASS Policy paper 4/2025 – březen 2025

Centrum pro klimatické právo a udržitelnost, Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i.

Obrázek na obálce: Designecologist, Unsplash

Série CLASS policy papers vychází z poznatků řešení projektu Právo ochrany klimatu podpořeného  
prémii *Lumina quaeruntur* Akademie věd ČR řešeného v letech 2020–2024 v Ústavu státu a práva AV  
ČR, v. v. i.

Autoři:

JUDr. Adam Novák, Ph.D., Mgr. et Mgr. Kamila Balounová

Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i.

Policy paper byl dokončen k právnímu stavu ke dni 31. 12. 2024.

Doporučená citace: Novák, Adam – Balounová, Kamila: Jak na regulaci zábavní pyrotechniky?

CLASS Policy paper 4/2025. Praha: Ústav státu a práva AV ČR, 2025.